

Az oomoto-vallás.

Mialatt Európa kultúrnépeinek figyelmét igen nagy részben a külső és belső politikának napi eseményei kötik le s a gazdasági világválság következtében a megélhetés gondjai gyötrik az embereket: messze, napkeleten, Japánban egy új vallás halad előre s hódító útjában mind több és több lelket nyer. Sőt Japán határai közül kilépve, a keletázsiai szigetvilágban s Mandzsuriában, Mongoliában, Braziliában Sao-Paulóban és Franciaországban Párisban is megkezdte propagandáját. E vallás az *oomoto*, mely új alapot akar teremteni az emberi gondolkodásnak, világnézetnek, életfelfogásnak s ezért nevezi magát oomoto-nak, ami japán nyelven *alapot, fundamentumot* jelent.

Az oomoto már 1892-ben csirázni kezdett egy asszonynak, *Náo Degucsi*-nak a lelkében, azonban nagyobb lendületet csak 1921 óta vitt, amikor Náo Degucsi fogadott fia, *Oniszdbro Degucsi*, az oomoto prófétája diktálni kezdte a tanítványoknak a *Reikái-Monogátári*-t, az oomoto-vallás szentkönyvét, melynek címe magyarul azt jelenti „közlemények a szellemek világából“. Az eszperanto nyelven írt Konturo de Oomota c. ismeretű füzet szerint e műből 1934 évig japán nyelven 74 kötet jelent meg 13×19 cm. nagyságú lapokkal s átlag 360 oldallal. A fontos azonban nem a kötetek és oldalak száma, hanem az, hogy a Reikái-Monogátári a nagy világpolitikai és gazdasági problémáktól a családi élet legapróbb eseményeig és az egyén mindennapi viselkedésének kérdéséig mindennek az oomoto szerinti leghelyesebb megoldását adja.

Az oomoto-vallás alapítója, *Náo Degucsi* szegény özvegy asszony volt a Japán közepetáján fekvő Ajábé-ban, kire férje halála után nyolc gyermek nevelésének gondja nehezedett. Sok küzdelemmel és nélkülözéssel tett eleget anyai kötelességének s szigorúan erkölcsös, becsületes életet élt. Fő jellemvonása a nagyfokú szegénység, alázatosság és komolyság volt. 1892 január 1-én

éjjel a parapszichológiai jelenségek médiumainak tránszához hasonló, vagy azzal azonos állapotba került, amit az oomotot ismeretű iratok úgy írnak le hogy Ookuni-Tokotácsi-no-Mikoto, a legfőbb isten szállotta meg Náo Degucsit és tette a maga élőtemplomává¹⁾. Ez állapotában beszélni kezdett a parapszichologia beszélő médiumaihoz hasonlóan s az őt megszálló isten kijelentéseit adta le élőszóval, majd később írásban.²⁾ Ettől az időtől kezdve 27 éven át csak az őt megszállva tartó istenségnek szolgált s lakásából is csak akkor ment ki, ha istene parancsolta. Nyolcvanhárom éves korában 1918 november 6-án halt meg.

Azonban Náo Degucsi csak útkészítője volt az eljövendő istenfiúnak, a világ megváltójának, kiről azt tanította, hogy „a fényes naphoz hasonlóan keleten fog megjelenni a nagy istenember, ki egyedül bírja megérteni és végrehajtani az isteni világtervet (üdvtervet); ő fogja az emberiséget a tisztább és önzetlenebb élet felé vezetni.“³⁾

A „nagy istenember“ Hensoo-nyosi 1898-ban az akkor 28 éves *Oniszáburo* vagy *Oniszáburo Degucsi* képében jelent meg, ki szegény szülőktől származott s még az elemi iskolát sem tudta elvégezni. A szűkölködést, nyomorúságot, az emberi szenvedést azonban annál jobban megismerte. Már mint gyermek kíváló szellemi képességeknek adta jelét. 1898-ban egy éjjel valami különös benső kényszertől indítatva kiment a lakóhelye, Ánáo falu mellett levő Takakuma-hegyre, hol egy barlangban egy hetet töltött teljes ászkzisben és szellemi elmélyülésben. Ez idő alatt a *csin-kon-kisin* segítségével — minek magyarázatáról később lesz szó — behatolt a világmindenség titkaiba, felfedte minden okozatnak okát, megnyerte Istentől a világmegváltáshoz szükséges tanítást, ennek alapján a képességet Isten akaratának és tervének megvalósítására a földön s szellemi tehetségben óriási módon meggyarapodva és fejlődve hagyta el a Takakuma-hegyet, hogy hozzákezdjen Istentől nyert megbízatásának teljesítéséhez; az isteni világtervnek (üdvtervnek), istenországának megvalósításához a földön.

1) Ez a megszállás hasonló elgondolás a bibliai szentlélek által való megszálláshoz. V. ö. I. Kor. 6:19

2) A Konturo de Oomoto szerint 10000 füzetből áll Náo Degucsi szentírata. Előzőleg Náo Degucsi írástudatlan volt.

3) Konturo de Oomoto. 3 old.

Eddig az emberek — tanítja Oniszáburo Degucsi — az anyag, a test uralma alatt álltak. A lélek a test szolgája volt, a test vágyainak, szükségleteinek kielégítése minden áron volt a cél, mert „gonosz démonok száguldottak dühöngve végig a világon s az emberiség vadállatok csordájává lett”.¹ De „most elérkezett Isten országának az *Usitorá-no-Konzsin*-nak korszaka, a világ megnyilt, mint a cseresznyevirág s a legfőbb Isten, Kunitokotácsi-no-Mikoto megtisztítja s szeretettel és békével tölti be a világot és úgy fogja kormányozni az örökkévalóságon át”.²

Az oomoto istenhite pánentheisztikus. *Ookumi-Tokotácsi-no-Mikoto*, vagy *Kunitokotácsi-no-Mikoto* az egyetlen igaz, legfőbb Isten. Ő a világ teremtője, lénye változhatatlan, örökkévaló és láthatatlan. A világban benne és nem a világon kívül van, de egyszermind minden őbenne van. „Az ő lénye oly nagy, hogy rajta kívül semmi sem létezhetik és oly kicsiny, hogy rajta belül semmi sem lehet”, azon egyesíti magában a végtelen nagyot és végtelen kicsit. Azonban Őt elképzelni sem politeisztikusan, sem monotheisztikusan nem lehet.³

A világmindenség az *Ookumi-Tokotácsi-no-Mikoto* teste, a a természeti világban működő minden erő az ő ereje, az élők világában jelentkező lelki, szellemi tevékenység az ő lelkének tevékenysége. Benne, a legfőbb, az igaz Istenben egyesül a *tökéletes test*, *tökéletes lélek* és *tökéletes erő*. A tökéletes test az ásvány-, állat- és növényvilág szilárd, folyékony és lágy anyagtömegét egyesíti magában, a tökéletes lélek a tökéletes bátorságot, bensőségességet és szeretetet foglalja magába, a tökéletes erő pedig a tökéletes test és tökéletes lélek egyesüléséből keletkezik s nyolc erőt⁴ zár magába, ú. m. a mozgást és nyugalmat, feloldhatóságot és vegyülhetőséget, szétszakíthatóságot és szilárdságot, az oszthatóságot és egyesíthetőséget (tapadást).⁵

Isten a világot alkotó és benne egyesülő három világelemben a testben, lélekben és erőben, a mi fogalomtanunk, kifejezés-módunk szerint az anyagi világban, a szellemi-lelki és természeti erők világában jelenti ki magát. A *kijelentés* az isteni manifesztá-

¹ Oomoto. La nova spirita movado, 5. old.

² U. o.

³ U. o. 18. old.

⁴ A mi ideológiánk szerint atributumot, tulajdonságot.

⁵ Oomoto, 19. old.

ció a *meglelkesült szó* (ige) által történik. A teremtés a meglelkesült szó teremtésével kezdődött s ettől fogva az lett az Isten akaratának kifejezője, mintegy realizálódása,¹ s a mindenségben állandóan hullámzik, vibrál mint egy irtózatosszerű hangáradat, mely annyira gigantikus, hogy épen ezért nem hallható az emberi fül által a hangtan ama törvénye alapján, mely szerint a túlságosan sok, vagy nagyon kevés rezgésszámú hangokat az emberi hallószerv nem tudja felfogni.²

Az istenséggel összhangban élő ember, ki a testuralom állapotából a lélekuralom állapotába emelkedett, szintén birtokába jut a meglelkesült szó titkának és a megfelelő szó és hang (varázsszó!) használata által parancsolni tud a természeti erőknek is, uralkodik a felhőkön, irányítja a szeleket s egyetlen szavával megremegteti a világot.³ Mert az ember hivatásához az is hozzátartozik, hogy uralkodjék az Isten által teremtett világ fölött. Ugyanis az Isten teremtője, az ember pedig ura, birtokosa (földi) világnak.⁴

Az ember, kinek birodalma a föld, két részből áll: a *testből* és *lélekből*. A lélek Istenből való, az ember az istenség egy részének anyagiasult formája, élő temploma az Istennek,⁵ a test az isteni léleknek csak hüvelye. Mivel Isten örökkévaló, a lélek is az s nem csupán post-, hanem praecxistentiája is van és így a testi halál nem az ember személyi létének megsemmisülését jelenti, hanem az ember igazi lényegét, személyiségét alkotó léleknek a szellemi világ számára újra éledését, feltámadását.⁶

Az istenség egy részét alkotó lelken kívül azonban van az emberben *rossz szellem* is, mely lefelé, a bűnbe vonja őt, míg jó szelleme, az isteni lélek felfelé emeli s a mennyországgal kapcsolja össze.⁷

¹ V. ö. Ján. ev. 1:1,2: 'Εν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος... πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο: Először a szó lett... általa teremtett minden.

² Oomoto. La n. sp. mov. 25. old.

³ U. o. 26. old.

⁴ V. ö. I. Móz. 1:28: (a földet) hajtások birodalmatok alá és uralkodjatok. Lásd: Oomoto Internacia, 10. évf. 3. sz., Oomoto. La n. sp. mov. 13. old.

⁵ V. ö. I. Kor. 3:16. II. Kor. 6:16 stb.

⁶ Oomoto. La n. sp. mov. 24. old.

⁷ Az emberi léleknek ez a kettős aspektusa, mely az oomotonak bizonyos fokú démonológiával átitatott tanában mint jó „isteni lélek”, másfelől

Az ember kötelessége az isteni lélek parancsszavát követni s ez által a benne rejlőzködő rossz szellemet legyőzni. Ez az ember belső és külső életre vonatkozó isteni parancsok teljesítése által válik lehetővé. A belső életre vonatkozó öt parancs követelménye az önvizsgálat, a (bűn miatt való) szégyenérzet, a (bűn-érzete miatt való) bánat, az Isten félelme és imádása, az igazságos vagy helyes öntudat. A külső életre három isteni parancsolat vonatkozik, melyek az embertől megkövetelik 1. a hitvestársi kötelességek komoly teljesítését monogámikus házasságban; 2. az öregek és feljebbvalók tiszteletét s minden iránt való szeretetet; 3. nem viszonzását az irigységnek, rágalmazásnak, hazugságnak, lopásnak, gyilkosságnak stb. ¹

Az isteni parancsok teljesítése által emelkedik az ember az anyagi, testi világ fölé s lesz részese a testi érzések számára hozzáférhetetlen szellemi világnak, melynek a test által érzékelhető világ csak durva vetülete. Ennek a transcendens világnak valóságos ismeretére azonban csak azok juthatnak el, kik elérik a kiválasztottság, a próféta-ság állapotát s Istentől bensőleg ihletve a szellemvilágról szóló ismeret közvetítői lesznek. Ebben őket a csinkon-kisin segíti, mely már fennebb említve volt.

A csinkon-kisin titokzatos lelkifolyamat, melynek két része van: a csinkon és a kisin. Lényegét nehéz megállapítani a rendelkezésemre álló kevés forrásból. A már többször idézett „Oomoto. Lanova spirita movado“ eszperanto nyelvű munka a 21. oldalon csak annyit mond róla: „A csinkon módszerét és cselekményeit betegség gyógyítására és a lélek megtisztítására használják. Ez az országok kormányzásának és a világ megbékítésének eszköze s alapja önmagunk és otthonunk irányításának“. „A kisin azt az állapotot jelöli, mikor az ember egyesül és harmonizálódik az Isten lényével, melyből származott. A kisin fontos eleme a prófétának, ki a szellemvilág igazi lényegét közli, miután Istentől ihletést nyert“. „A csinkon-kisin módszere Japánban régen ismeretes volt, de idővel teljesen feledésbe merült. Oniszáburo Degucsi újította

mint „rossz szellem“ nyer megszemélyesítést, fontos fejezete a legújabb pszichológiának. Rich. Baerwald az emberben levő „rossz szellemet“ „dämonisches“ és „rebellisches Unterbewusstsein“-nek nevezi és azt mondja, hogy: „es ist etwas in uns, was die Gefahr und Schädigung direkt sucht und wünscht“ (Okkultismus und Spiritismus: 64. old.).

¹ Oomoto. La n. sp. mov. 20. old.

fel és tökélesítette. Az isten és ember közötti érintkezésnek ez az egyetlen isteni módja“.

E gyér adatból annyi állapítható meg, hogy a *csinkon* a sugalló, szuggeráló képességnek az a magasabb foka lehet, mellyel az indiai fakirok ejtik bámulatba különösen az európai embert s amely rendszeres gyakorlattal s megfelelő módszerrel arra alkalmas egyéneknek csodákat produkáló erővé fejleszthető. A *kisin* viszont körülbelül a buddhista szerzetesek, bikkhuk által gyakorolt módja az emberben levő intuitív képesség, szellemi erők koncentrálásának abból a célból, hogy a világról és a létről való helyes ismeret megnyerése által az ember megsemmisítse magában a szenvedés forrását: az ávidzsát, tudatlanságot. A buddhista terminológiában *szammászamadhi* e benső lelki koncentrációnak a neve s utolsó szakasza az ávidzsától megszabadító nyolc szakaszú útnak. Aki elérte ezt a fokozatot, az ávidzsától teljesen megszabadulva lépik át innen a szenvedéstelen kozmikus létbe, a nirvánába, vagy nibbánnamba. Tehát a *csinkon-kisin*, mely valószínűleg a buddhizmussal Indiából a buddhista bikkhuk útján jutott Japánba, jelenti a szuggesztív akaratú legmagasabb fejlődési fokozatát kapcsolódva a legnagyobb mértékben elmélyített benső megérett tehetséggel, intuícióval.

A *csinkon-kisin* az oomoto a lélektannak azt a részét érinti, melyet a németek parapsychológiának, a franciák metapsychikának neveznek. Ez azoknak a rendkívüli képességeknek és különleges lelki tüneményeknek vizsgálatával foglalkozik, melyeknek birtokosát, amint egyik parapszichológus, Du Poel mondja, a középkorban elégették mint veszedelmes boszorkányt, a XIX. században orvosilag kezelték, mint szánandó idegbeteget, a XX. században pedig kiváló lelekbúvárok, pszichológusok tanulmányozzák, mint oly egyént, kiben különleges, magasabb rendű szellemi tehetségek vannak. E szellemi vagy lelki tehetségek, tulajdonságok lételére a sokak által lemosolygott és modern babonának nevezett spiritizmus, szellemidézés egyes jelenségei figyelmeztették a pszichológusokat, kik végre félredobtak minden előítéletet s komolyan kezdték azokat tanulmányozni.

Magától értetődik, hogy az oomoto a *spiritizmussal* szemben nem helyezkedik arra a tartózkodó, hűvös álláspontra, mint a keresztény vallás, hanem elfogadja annak jogosultságát s jelenségeit, az ú. n. okkult jelenségeket letagadhatatlanoknak minősíti.

Azonban a legkiválóbb okkult vagy spiritiszta médiumról is azt mondja, hogy nem tudja feltárni a transzcendens világ, az „égi ország“ vagy „mennyország“ igazi lényegét s az okkultizmus és spiritizmus csak egy lépést tud tenni a belső régió felé, melyet egyedül az oomoto ismer.¹

Ez az „égi ország“, a *takaamahara* két elküőntült részből áll, ú. m. az égi (fizikai) erők és a szellemi erők országából.² Mindakét ország vagy világ szellemi lényekkel van benépesítve, melyek állandóan befolyásolják az embert. A világ megértésének gondolatait ezek a szellemi lények sugallják s aki velök érintkezni tud, az látni tudja a transzcendens világ tárgyait is a takaamaharában sugárzó fény következtében.³

A takaamaharában levő szellemi lények közvetítik Isten akaratát a kiválasztottal, a prófétával, a Hensoo-nyosival is. E közveitítés úgy történik, hogy Isten a szellemet telíti a saját akaratával, a szellem megszállja a prófétát s felolvad az ő lényében, mint a só a vízben s mint ahogy a só átadja a maga ízét a víznek, úgy adja át a megszálló prófétának Isten akaratát, mely az átadással a próféta gondolatává alakul át. Ezek a gondolatok azonban sokkal tisztábbak, magasabbrendűek, hogysen az emberi nyelv szavai könnyen kifejezhetnék s ezért a kiválasztott gyakran csak nehezen, sok szóval és homályosan tudja elmondani azt, mit lelkében világosan, tisztán ért és lát: Isten akaratát, szavát. A megszállottság idején a próféta tudja, hogy nem ő az, aki beszél, hanem Isten szól általa, beszédmódja is egészen más ez idő alatt. Mikor a megszállottság állapota véget ér, a megszálló szellem távozik, a kiválasztott beszédmódja egyszerre megváltozik, rendessé, közönségessé lesz.⁴

Akik Isten kiválasztottjának tanítását elfogadják s aszerint élve a lélekuralom állapotába emelkednek, azoknak lelke a testi halál után a takaamaharába jut, de akik megmaradnak a testuralom fokán, azok az alvilágba jutnak. Isten azonban, aki szeretet és az ember iránt szánalommal van tele, szellemei által sok-

¹ Oomoto, La n. sp. mov. 22. old.

² Reikái-Monogátári, 1255 fejt. Közölve az Oomoto Internacia 1934. évi 3. sz.-nak 4—5. oldalán.

³ Mint a parapszihologia látó médiumai.

⁴ Reikái-Monogátári i. h.

féle formában jelentvén ki magát, gondoskodik az alvilágba jutók megmentéséről is.¹

Az eddig előadottak az oomoto szellemi és hitbéli tartalmát tárták fel röviden, úgy, amint az lehetséges volt a rendelkezésre álló kevés forrásmunka és adat alapján. Vannak benne homályos részletek, ellenmondások is, melyek a tan bővebb ismerete mellett talán eltüntethetők volnának. Egy azonban egész biztosan megállapítható s ez az, hogy benne az *ember* foglalja el a középponti helyet, az egész vallásos mozgalom az emberért, az ember világnak jobbá levéséért van. Ezt mutatja az a *négy feladat*, melyet az oomoto magára vállalt: 1. harmonia teremtése Isten és ember között; 2. szilárd alap létesítése az erkölcs számára; 3. tanítása az isteni igazságnak; 4. a misszió szent jellegének megóvása. E feladatok megoldásával *négy célt* akar elérni: 1. tisztaságát a léleknek és testnek; 2. egységét a társadalmi osztályoknak; 3. optimizmust Isten világtrendjével szemben; 4. haladást, javulást a társadalmi életben.

Az *optimizmus* a derült világnézet megteremtése az emberi lélekben az oomotonak egyik főtürekvése. A Reikoi Monogátáriról, az oomoto szentkönyvéről azt olvassuk a Konturo de Oomotoban, hogy „hiányzik belőle az a ridegség, mi a vallásos íratokat rendszeren jellemzi. Az olvasó azonnal az öröm és derűtlenség világába jut, mihelyt felnyitja e könyvet. A Mester (Oniszáburo Degucsi) azt tanítja, „hogy a mosoly a mennyország kapuja“. ² E derült világnézet a lélek és test funkciói teljes összhangjának elérése által jó létre, ezért az oomoto nem mellőzi, vagy nem teszi másodrendűvé a fizikai, testi világot, bár a léleknek a test fölötti uralmát is hirdeti, hanem a testre vonatkozólag is épen úgy megszabja a kötelességeket, mint a lélekre vonatkozólag.

A Reikái Monogátári eddig kiadott 74 kötete csak japán nyelven jelent meg, az első kötetnek eszperanto nyelvre fordítása most van folyamatban. Az eszperanto nemzetközi segédnyelvet az oomoto-mozgalom már korán a maga szolgálatába állította. Maga Oniszáburo Degucsi rövid pár hónap alatt megtanulta és 1923-ban megalakította az Esperanto Propaganda Asociót (Eszperanto Propaganda Egyesületet), melynek hívására 1933 november havában,

¹ Oom. Intern. 1934. évf. 3, 5 old.

² 10. oldal.

a megalakulás 10 ik évében a 21-ik japáni eszperanto kongresszust az oomoto-mozgalom egyik központjában, Kámeokában tartották meg. A világbéke társadalmi szolgálata céljából ugyancsak Oniszaburo Degucsi szervezte meg a nemzetközi jellegű Universala Homama Asociot (Az Emberszeretet Egyetemes Társulatát) és a különböző vallások követői között levő ellentétek, súrlódások kiküszöbölése céljából a Ligo de Religiojt (Vallások Szövetségét). Hogy az Universala Homama Asocio milyen propagandát fejt ki, az mutatja, hogy japán nyelvű hivatalos lapja a Zinrui Aizen Sinbun Tokióban havonta háromszor félmillió példányszámban jelenik meg. Az U. H. A.-nak ma a föld minden részén vannak képviselői, tagjai, kiknek részére nemzetközi sajtóorganumként Kámeokában eszperanto nyelven az Oomoto Internacia c. havonként megjelenő folyóiratot adják ki, melynek egyik szerkesztője, Major József, magyar ember.

A Ligo de Religioj célkitűzéseinek gyakorlati megvalósítása céljából ugyancsak Oniszaburo Degucsi kezdeményezésére kezdték meg a „Domo de Homamo“-k (Emberszeretet háza) építését. Ezekben faji, nemzeti, felekezeti különbség nélkül otthont fog találni a vallásos gondolatnak és érzésnek minden komoly munkása. A Domo de Homamo egyedüli hivatalos nyelve az eszperanto. San-Paulóban, Braziliában már működésben van a Domo de Homamo kísérletül az Európában építendőik számára.¹

Ezeknek a propagandaszerveknek létesítésén kívül kapcsolatot keres az oomoto, minden érdekelletétek dacára, szoros összeköttetésben van a kínai Táo-Juau és Tszáili-Hui, továbbá Tuch-Hui és Anching-Cháo szellemi mozgalmakkal, melyek mind a társadalmi és vallásos, lelki reform szolgálatában állanak.² Rendeznek időközönként propagandaútasásokat is, melyeken más hasznos és ismeretterjesztő előadások mellett bő részletességgel ismertetik az oomoto tanításait. 1934 telén a japán szigeteken volt egy 40 napos propaganda út, melynek tartama alatt 21 előadást tartottak összesen 6750 hallgató előtt.³

Az oomoto tartalmi értékein kívül ennek az élénk tevékenységnek tulajdonítható, hogy állandóan emelkedik a követők száma,

¹ Konturo de Oomoto 13 old.

² U. o. és Oomoto Internacia 10 évf. 3 számában.

³ Részletesen ismételve Oom. Intern. id. száma 30—32 old.

noha különösen kezdetben hivatalos részről is sok üldözésben részesült.¹ Ma több mint 2000 gyülekezetben 100.000-en felül vannak az oomotánusok, legtöbbször természetesen Japánban, hol a fő központja a Tamba tartományi Ájábé, Oniszáburo Degucsi szülőhelye, Kioto városától kb. 20–22 km-nyire. Azután Mandzsuria következik Mukden központtal és Mongolia. Ázsián kívül Braziliában vannak követők a már említett San-Paulóban.

Mandzsuriába 1924-ben ment Oniszáburo Degucsi Lusenkuei kínai tábornok kíséretében, hogy hirdesse az „isten útját“. Csansolin tábornok, Mandzsuria kormányzója előtt gyanús levén a dolog a kínai tábornok jelenléte miatt, lefogatta az egész társaságot s Tung-Liao városában június 21-én agyonlövötte Lusenkueit. Ez a sors várt Oniszáburo Degucsira és öt japáni társára is, kik vele együtt voltak lezárva. Azonban csoda történt: mikor a statárialiter halálra ítélt „mesterre“ felemelte fegyverét a kivezényelt katona, ájultan esett össze, mielőtt lőhetett volna. Ettől a pillanattól nem akadt többé katona, aki föl merte volna emelni a fegyverét a „szent“ ellen s Oniszáburo Degucsit társaival együtt szabadon kellett engedni. Júliusban, augusztusban óriási árvizek zúdultak Tung-Liaóra, melyek a város sok más házával együtt elpusztították a kaszárnyát és börtönt is, Oniszáburo Degucsi fogságának és szénvedéseinek helyét. A lakosok mindezt Isten büntetésének tekintették a „megváltót“ ért méltánytalanságokért s tömegesen lettek követőivé.²

Mindezek után felvetődhetik a kérdés: Tekinthes-e az Oomoto vallásos vagy szellemi mozgalom olyan mozgalomnak, mely komoly jövő előtt áll s mely egykor komoly tényező lehet az összemberiség életében? Felelhetnénk a kérdésre a Gámáliél diplomatikus mondásával is,³ de egész nyugodtan felelhetjük azt is, hogy igen. E feleletre késztet az a tény, hogy az oomoto mindazokkal az alaptényezőkkel rendelkezik, melyekkel az összes világvallások. Van 1-ször prófétája, a már elhalt Náo Degucsi és az élő Oniszáburo Degucsi személyében, aki az Istentől való küldetés teljes hitével hirdeti tanait. E küldetésben s a tannak isteni eredetében komoly meggyőződéssel hisznek a tanítványok, a követők, kik már a csodák világába emelték mesterüket, akit nem lehet

¹ Az ájábéi templomokat az állam leromboltatta, Oniszáburo Degucsit börtönbe zárták, stb.

² Oomoto. La n. sp. mov. 39. old.

³ Csel. 5 : 38, 39.

lelőni, akit nem lehet büntetlenül bántani, aki súlyos betegeket, vakokat, süketeket csodálatosan meggyógyított¹ s aki Istentől tehetséget nyert arra, hogy a világ minden titkát megértse s a tanítványok szerint olyan szellemi képességekkel, tudással rendelkező polihisztor, amilyen sohasem volt, kiváló tudós, bölcsész, költő, kitűnő festő, rajzoló, építész, stb. egy személyben.² Mindezekon felül pedig tökéletesen tisztá erkölcsű ember, akit követői „szent úr“-nak neveznek. 2-szor van az Oomotonak szentkönyve, mely Isten kijelentését foglalja magában: Náo Degucsi 10 ezer füzetből álló „szentírása“ és az Oniszáburo Degucsi által diktált Reikái-Monogátári. 3-szor az Oomoto tanai, melyek a lét minden kérdésére kiterjedve mindenre feleletet adni igyekeznek, minden vonatkozásukban az emberrel állnak kapcsolatban, az ember kozmikus helyzetét igyekeznek tisztázni, az ember életének akarnak magasabb rendű célt adni. 4-szer az Oomoto az ember isteni voltának kiemelésével az egyént jobbra tenni igyekszik s ez által javítani akarja az egész emberiséget és e javítás által kiküszöbölni törekszik a háborúkat előidéző okokat, könnyebbé kívánja tenni a megélhetést s megvalósítani a régi szociális ideált, a minél több ember minél nagyobb boldogságát.

Ezek a felsorolt tények és az, hogy a követők a tanért és annak prófétájáért való lelkesedésök mellett a modern propagandának minden komoly eszközét megragadják a mozgalom terjesztésére, kezességet nyújtanak arra nézve, hogy az oomoto-mozgalom lassanként annyira meg fog erősödni és annyira el fog terjedni, hogy idővel mint új vallás be fog vonulni a világvallások közé.

A keresztény országokban a kísérletezések ellenére is egyelőre nem fog elterjedni azért, mert a japán nyelvnek a gondolatok kifejezésére használt terminológiája az európai gondolkodás számára bizarr, sokszor homályos és érthetetlen. Mihelyt azonban az egyes tanításokat kellően megértve helyesen értelmezni kezdik, be fog vonulni az oomoto a keresztény népek ismeretfárába is és megkezdí hódításait nyugaton is.³ Hogy azonban Ázsiában keletről nyugat felé lassanként el fog terjedni, az bizonyosra vehető nemcsak azért, mert oda közelebb fekszik a bölcsője, hanem azért is, mert a kínai, hindu stb. népek számára a gondolatok eredeti japán kifejezésmódja semmi idegenszerűséget nem foglal magában, ők az európai, nyugati népeknél könnyebben megértik a szók mögött rejlő tartalmat terminológiájuk hasonlósága miatt.

Zoltán Sándor.

¹ Konturo de Oomoto, 6 old.

² U. o. 14 old

³ Nehány évvel ezelőtt Párisban a Rue de Felix Faure 1 sz. a. fennállt az U. H. A.-nak egy fiókja Koogecu Nisimura vezetése alatt. Azonban odaküldött levélem visszajött azzal a megjegyzéssel, hogy címzett ismeretlen, ami azt mutatja, hogy vagy más helyre költözött, vagy megszűnt az oomotonak ez a párisi propagandaszerve.

A jegyzetben idézett műveken kívül az oomotot ismertető művek: Kio estas Oomoto? (eszperanto), Fundamento de Animo (eszperanto), Sinjovo Laudata (eszperanto), What is Oomoto? (angol), Oomoto (francia).

„Merre haladjunk?“

Egy könyv, melyet olvasnia, sőt komoly tanulmány tárgyává tennie kellene minden írástudó magyar embernek, mert bizony mondom, honunk számára hasznosabb könyv az utóbbi időkben nem igen jelent meg. Szerzője *Gelei József* — hála Istennek — most már újra a kolozsvári Ferencz József Tudomány Egyetem híres profeszora, anyaszentegyházunk fia. A szerző nemcsak azzal tett nemzetének nagy szolgálatot, hogy ezt a 211 oldalas kiváló művet mindnyájunk okulására megírta, hanem azzal is, hogy a könyv tiszta jövedelmét az utolsó fillérig egy „nemzetépítő szervezet“ megteremtésére ajánlotta fel.

A közéletben, főképp a politikában igen sok bajt az alapfogalmak összezavarása okozza. A szerző a köztudatban összezavart fogalmakat biológiai és történelmi alapon tisztázza s már ezzel a tényével is kiszámíthatatlanul nagy szolgálatot tesz nemzetének.

A legnagyobb tárgyilagosságot épp azokon a kényes pontokon mutatja, amelyeken a legkönnyebb elfogultságba esni. Meggyőződéssel vallja, hogy a magyar fajta, különösen a székely, olyan szapora nép, hogy a török-tatárdulások során kipusztult területeket is mind jól be tudtuk volna népesíteni. Nem volt semmi szükség idegenek betelepítésére. S el lehetett volna kerülni azt a tragikusan fonákhelyzetet, hogy amíg az idegenek az országot előzönlöttek, a magyarok vagon és hajótételekben vándoroltak ki a Regába és Amerikába. Természetes, hogy a biológiailag magyar nép áll szívéhez közelebb, az a faj, amely a hont szerezte és ezer éven át megtartotta. Fajszeretete azonban nem teszi elfogulttá. Megbecsüli és kellően értékeli a nemzetiségeket is, melyek közöttünk letelepedtek és a hont megtartani segítettek. Nem lát veszélyt abban, hogy a magyar velük összekeveredett s így mint Európa legtöbb történelmi népe, a magyar is kevert nép. „Azon a nézeten vagyok, — mondja — hogy bennünket ne a gyűlölet